

Verslag ontwikkelgesprek onderwijsvisitatie Kunst en Cultuur

Op vrijdag 13 december 2019 vond het ontwikkelgesprek plaats van de visitatie van Kunst en Cultuur aan de Vrije Universiteit. Er werd gesproken over de opleidingen: Ba MKDA, Ma Kunst- en Cultuurwetenschappen, Ma Heritage Studies en Ma Curating Art and Cultures. Gespreksdeelnemers waren de leden van het visitatiepanel en vertegenwoordigers van de opleidingen. Er werd gesproken over de volgende onderwerpen:

- 1) Internationalisering
- 2) Mogelijke aanscherpingen inhoudelijke profilering programma's
- 3) Positie in het land
- 4) Verhouding werkdruk-studenttevredenheid

Ad 1: Internationalisering

Naar het oordeel van het panel zouden de opleidingen aan de VU zich meer open kunnen stellen voor de buitenwereld, ook in relatie tot internationalisering (vgl. onder 3). Daarnaast is het van belang dat de opleidingen beter dan momenteel het geval is duidelijk maken wat zij internationale studenten te bieden hebben en – omgekeerd – duidelijk te maken wat er van hen verwacht wordt (vgl. onder 4).

Ad 2: Mogelijke aanscherpingen inhoudelijke profilering programma's

Over de masteropleiding Heritage Studies wordt opgemerkt dat de huidige keuzeruimte van 18 EC nog beter benut zou kunnen worden. Een koppeling tussen erfgoed en politiek/bestuur is bijvoorbeeld mogelijk en gedacht kan worden aan de toevoeging van Critical Heritage Studies. Daarnaast wordt gesuggereerd om het ruimtelijk perspectief in de naamgeving van de opleiding terug te laten komen: "Heritage Studies" is te algemeen om over te brengen wat de opleiding doet.

Daarnaast is er een sterkere koppeling mogelijk tussen de opleiding Ma Heritage Studies en de richting Architectuurgeschiedenis in de Ma Kunst- en Cultuurwetenschappen. Binnen deze laatste masteropleiding zouden de specialisaties ook uitdrukkelijker met elkaar samen kunnen werken. Er lijkt in deze opleiding, anders dan in de bachelor, een coördinerende kracht te ontbreken.

De staf van Ba MKDA is zich aan het bezinnen op een nieuwe profilering voor Media. Momenteel ligt de focus erg op esthetiek; zou er meer aandacht moeten komen voor digitale media? Het panel adviseert om de relatie te leggen met thema's en focusgebieden die aansluiten bij de agenda's van NWO, CLICKNL en Europese subsidieprogramma's. Daarnaast ziet het panel kansen voor cross-overs tussen Media en Heritage, bijvoorbeeld op het vlak van *gamification*.

De opleiding geeft aan dat binnen Ba MKDA het kennismaken en zich verder verdiepen in de historische canon momenteel erg belangrijk is. Zou de opleiding dat enigszins los moet laten ten gunste van een sterkere focus op actuele thema's (bijvoorbeeld Creative Ecologies)? Het panel geeft aan dat dergelijke nieuwe thema's heel goed behandeld kunnen worden in cursussen waarin tegelijkertijd de benodigde kennis en vaardigheden worden bijgebracht. Omdat in het hoger beroepsonderwijs ook steeds meer met dergelijke thema's gewerkt wordt, moet de opleiding zich steeds blijven afvragen waarin Ba MKDA als universitair programma onderscheidend kan zijn. Indien Creative Ecologies als route door de opleiding wordt ingericht, zou dit naar het oordeel van het panel haaks staan op de basisfilosofie van de bachelor: want hoe borg je dan de interactie tussen het gemeenschappelijk deel en de specialisaties?

“Erfgoedstudies dual” is een onduidelijke naam, temeer daar deze masteropleiding sterker verwant is aan de Ma Kunst- en Cultuurwetenschappen dan aan de Ma Heritage Studies. Het gebruik van de term “erfgoedstudies” moet bij de duale master dan ook vermeden worden in communicatie, werving, et cetera.

Ad 3: Positie in het land

Voor wat betreft de verhouding van de opleidingen van de Vrije Universiteit tot andere Kunst & Cultuur-opleidingen in het land geeft het panel aan dat de VU een aantal onderscheidende kenmerken heeft: de aandacht voor design, de ruimtelijke invulling van Heritage en de brede invulling van de bacheloropleiding. In de bachelor is er sprake van een unieke koppeling van een sterk gemeenschappelijk deel met unieke specialisaties.

In vergelijking met andere instellingen in het land geeft de VU de indruk weinig gericht te zijn op samenwerking met partners in het veld (bijvoorbeeld maatschappelijk opdrachtgeverschap). De betrokkenheid op de buitenwereld, in het bijzonder de stad Amsterdam, zou beter kunnen: hier liggen mogelijkheden die momenteel niet voldoende benut worden. De opleidingen geven aan dat er bij Ma Heritage Studies en Ma Curating Art and Cultures al veel gebeurt op dit gebied; in de andere opleidingen gebeurt er ook het nodige, maar wellicht nog te veel op ad hoc-basis.

Ad 4: Verhouding werkdruk – studenttevredenheid

Het panel geeft desgevraagd aan de indruk te hebben dat er inderdaad een relatie is tussen de werkdruk van de staf en studenttevredenheid, bijvoorbeeld waar het gaat om het geven van feedback. Daarnaast is het terug te zien in de cijfers met betrekking tot nominaal afstuderen: een strenger regime is wat dit betreft wenselijk, dat scheidt ook duidelijkheid voor studenten – dit geldt in het bijzonder voor internationale studenten. Voor de kwaliteit van de opleiding is het bovendien niet houdbaar dat alle onderzoekstijd in de praktijk naar onderwijs gaat.